

Крім використання скидного енергетичного потенціалу технологічних процесів промислового виробництва важливим резервом економії видатків бюджету на міське теплопостачання виступає переробка твердих побутових відходів (ТПВ) як відновлюваного джерела енергії, що може вважатися елементом розподіленої енергогенерації. При цьому слід розглянути можливості адаптації досвіду Данії (спалення ТПВ) та Італії (біогаз звалищ ТПВ) щодо переробки ТПВ для потреб міського електро- та теплопостачання з урахування вимог екологічної безпеки, а також оцінити можливу економію видатків місцевого бюджету за рахунок використання ТПВ, що й повинно стати предметом подальших досліджень.

Література:

1. Томашук І.В, Томашук І.О. Стратегічні основи інноваційного розвитку територіальних громад. *Економіка та суспільство*. 2023 №57 DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-81>
2. Maranesi C., De Giovanni P. Modern Circular Economy: Corporate Strategy, Supply Chain, and Industrial Symbiosis. *Sustainability*. 2020. № 12(22). URL: <https://doi.org/10.3390/su12229383>
3. Jacobsen N. B. Industrial Symbiosis in Kalundborg, Denmark: A Quantitative Assessment of Economic and Environmental Aspects. *Journal of Industrial Ecology*. 2006. Vol. 10. P. 239-255
4. Теоретико-прикладні аспекти декарбонізації та розвитку розподіленої електроенергетики України: кол. моногр. / за ред. М.О.Кизима. Харків: 2020. 344 с.

Микитенко В. В.

доктор економічних наук, професор,
Інститут економіки промисловості НАНА України,
м. Київ, Україна

МЕХАНІЗМИ ПОСТКОНФЛІКТНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКИХ СИСТЕМ: ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

Об'єктивним є визнати, що авторська аргументація на пріоритетності й нагальності реалізації на практиці *гібридного сценарію організації реконструктивного просторового розвитку* (ГБСорпр) *господарських систем України* (ГСУ) з акцентом на когнітивно-інформаційний сценарний драйвер [1]: а) зумовлена врахуванням ключових факторів активізації процесів регенерації: синергією різних підходів; цифровізацією в якості ключового драйвера; адаптивністю до викликів; інтеграцією міжнародних стандартів та практик; забезпеченням сталого розвитку і господарювання; зниження ризиків та елімінавання загроз, тощо [2]; б) убезпечено системно-комплексним підходом до розвитку ГСУ [3]; в) передбачає використання оптимального, для постконфліктного відновлення, прикладного інструментарію, сформованого з урахуванням методів високого рівня складності математичної логіки [4]. Зазначене дозволило встановити, що у 2024–2025 рр. у ГБСорпр доцільно застосовувати такий комплекс сценарних механізмів та інструментів із наступним відсотковим розподілом (рис. 1): інноваційно-інтеграційний сценарій – має забезпечувати 21,5% структурної складової, децентралізовано-стабілізаційний — 17,6%; еко-резилієнтний — 13,9%; економіко-резилієнтний — 21,5%; когнітивно-інформаційний сценарій повинен мати найбільший вплив, формуючи 25,5% від загальної структури гібридного сценарію.

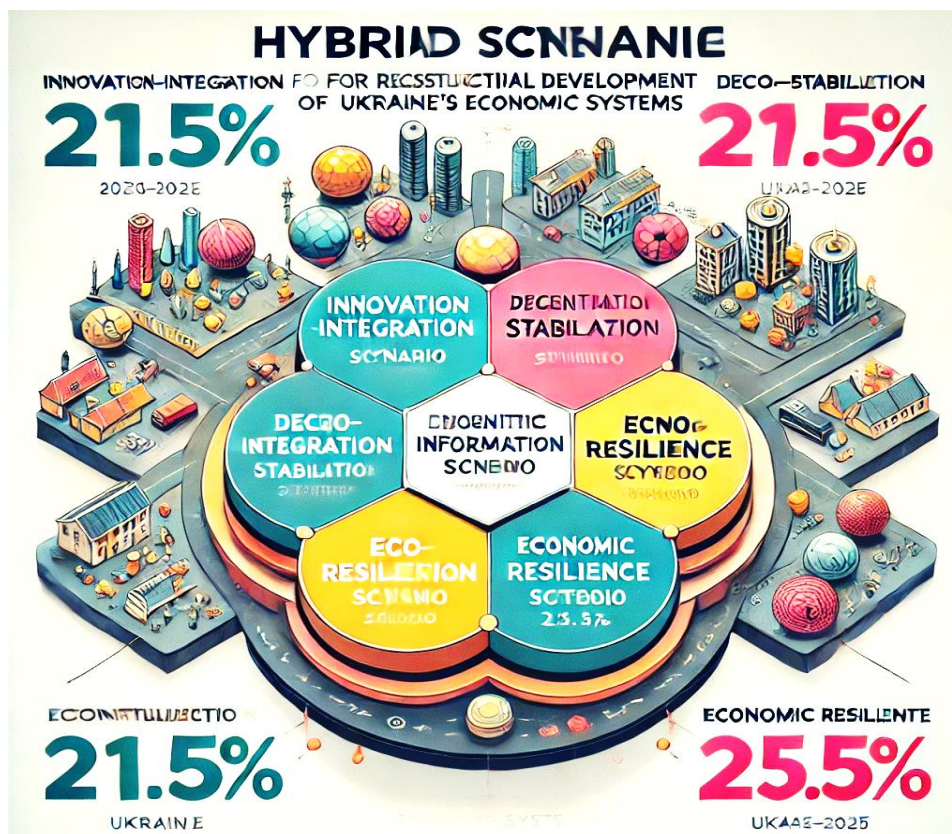

Рисунок 1.- Реалізація у 2024-2025 р. ГБСорпр із когнітивно-інформаційним сценарним драйвером задля постконфліктного відновлення і просторового розвитку

Джерело: авторська розробка з візуалізацією за цільовою програмою «Dnepr. Strategy. Development v.1.0» [5]

Візуалізація діаграми (див. рис. 1) реалізації гібридного сценарію реконструктивного просторового розвитку економічних систем України у 2024-2025 рр. репрезентовано автором із чітким відображенням п'яти структурно-функціональних компонент, чітко позначених відповідним кольором у гібридній структурі, забезпечуючи ясність щодо вагомості їхньої ролі у постконфліктному відновленні й реконструктивному просторовому розвитку ГСУ.

Зазначене виконано відповідно до домінант Концепту ГБСорпр, основою ідеєю якого є розробка інтегрованого підходу до реконструкції ГСУ у повоєнному періоді, що поєднує гнучкість, інноваційність і адаптивність за допомогою *когнітивно-інформаційних технологій* (КІТ) та системного аналізу з метою забезпечення ефективної і системно-комплексної організації реконструктивного просторового розвитку. Створення міцної основи для відновлення і розвитку ГСУ, сприяючи соціально-економічному зростанню і забезпечуючи стійкість у глобальному контексті, убезпечено взаємодією ключових елементів концепту: 1) системним аналізом при використанні даних для виявлення ключових тенденцій і ризиків; 2) стратегічним плануванням при розробці довгострокових ГБСорпр, які враховують потреби і можливості, глобальні виклики; 3) інноваційними технологіями для оптимізації процесів, покращення комунікацій, ресурсного управління; постійним навчанням і адаптацією при формуванні відповідного типу культури з адаптації до змін у зовнішньому середовищі. Унікальною особливістю Концепту є інтеграція різних напрямів розвитку й впровадженні КІТ як основного драйвера, забезпечуючи не лише технологічний прогрес, але й стійкість, прозорість і інклюзивність у реконструктивному процесі, базуючись на п'яти детермінантах: I) визнання пріоритетності КІТ як ключового елемента ГБСорпр, що забезпечує прискорену цифровізацію управлінських процесів, інтеграцію великих баз даних, для оптимізацію управління природно-ресурсними активами і зменшення залежності від людського ресурсу в умовах повоєнної економіки; II) систематизацією і ранжуванням взаємозв'язків між технологічними інноваціями та соціально-економічними факторами в рамках ГБСорпр, що

дозволяє адаптувати управлінські рішення до умов нестабільності та ризиків, притаманних перехідному періоду після війни; III) поглибленням концепції інклюзивного розвитку, у якій КІТ не лише забезпечують соціо-еколого-економічну сталість, але й сприяють більш ефективній участі громадськості й прозорому управлінню за допомогою інтеграції комунікаційних платформ і електронних механізмів участі; IV) обґрунтуванням переваг інтеграції різних сценаріїв організації реконструктивного розвитку, включно з еко- і економіко-резилієнтним, інноваційно-інтеграційним, децентралізовано-стабілізаційним та когнітивно-інформаційним, що забезпечує багаторівневий системно-комплексний підхід до відбудови і розвитку ГСУ, порівняно з моносценаріями; V) реалізацією дії механізмів оцінки ефективності, які включають інструментарій фільтрування і стратегування, оцінки впливу КІТ на економіку, суспільство та довкілля, забезпечуючи адаптацію стратегії до нових викликів.

Література:

1. Микитенко В.В. Типізація господарської діяльності за напрямками просторового розвитку територій. *Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки: VIII Всеукр. наук.-практ. конф.* (23.11.2023) Полтава: ПДАУ, 2023. С. 89–90.

2. Микитенко В.В. Система управління природокористуванням: структурно-факторні та функціональні трансформації. *Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Прикладна економіка: від теорії до практики»* 27.10.2017 р.) Тернопіль: ТНЕУ, ФОП Осадца Ю.В., 2017. С. 224–226.

3. Микитенко В.В. Системно-впорядкована комбінація ціннісно-орієнтованих домінант формування природно-господарського простору. *Економіка природокористування і сталий розвиток*, 2019. № 6 (25). С. 37–43. DOI: [https://doi.org/10.37100/2616-7689/2019/6\(25\)/6](https://doi.org/10.37100/2616-7689/2019/6(25)/6)

4. Микитенко В.В., Шкарлет С.М. Прикладний інструментарій оцінювання та прогнозування результативності макроекономічного регулювання розвитку каскадів регіональних соціально-економічних систем. *Економіка, управління, інновації: серія: Економічні науки*, 2016. № 2 (17). Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2016_2_17

5. Микитенко В.В., Надоша О.В., Порохнявий Ю.Б. та ін. А.С. України № 66068 Програмний продукт «Цільове програмне забезпечення: Функціональний, загально-конкурентний і потенційно-факторний набір стратегій сталого розвитку регіону: формування та оцінка-прогнозування результативності «Dnestr Strategy Development v.1.0». Заявлено: 13.04.2016 року за № 66428. *Офіційний бюлетень авторське право і суміжне право*, 2016. № 41. С. 508; 672.

Пилкін М.Д.

аспірант,

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

ЕВОЛЮЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ ВІДБУДОВИ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ МІСТ ДЕРЖАВИ

Циркулярна економіка — це прогресивний підхід до економічного розвитку, орієнтований на сталий розвиток та мінімізацію відходів шляхом створення замкнених циклів використання ресурсів. Це підхід, який особливо актуальний для відбудови житлового фонду міст, які зазнали руйнувань через війни, стихійні лиха або економічні кризи. Перехід від лінійної економіки, яка характеризується моделлю "взяти-скористатися-викинути", до циркулярної моделі, що підкреслює повторне використання ресурсів та матеріалів, стає ключовим аспектом для відбудови та забезпечення житла у сталому майбутньому.

Варто більш детально розглянути концепцію циркулярної економіки у застосуванні для відбудови житлового фонду, адже циркулярна економіка орієнтується на використання